

problemen door velen uit de eigen achterban hoog aangeslagen. De aanhang van de ARP onderscheidde zich voorts door een matige tot grote politieke belangstelling, partij-activiteit en een sterke verbondenheid met de partij, en heeft met veel overtuiging op de ARP gestemd.

Waarop was dit alles gericht in termen van politiek beleid? Voor betrekkelijk velen op behoud van het bestaande of terugkeer naar vroeger, zij het met enkele uitzonderingen. Zo'n uitzondering betreft de ontwikkelingshulp. De uitgaven daarvoor moesten, volgens verhoudingsgewijs veel antirevolutionairen, omhoog.

Het stemmen op de ARP hing zeer nauw samen met het lidmaatschap van een kerkgenootschap van gereformeerde signatuur. Lagere opleidings- en beroepskategorieën waren in de aanhang van de ARP ondervertegenwoordigd.

Deze drie profielen grof samengevat: Wat de ARP betreft godsdienstbeleving met een uitgesproken eigen „politieke cultuur”. Wat de CHU betreft godsdienstbeleving zonder een vergelijkbare politieke cultuur. En wat de KVP aangaat kerklidmaatschap met a.h.w. een automatisme ten aanzien van het stemmen op de KVP, zonder verder principiële doorleving van de partijkeus en zonder eigen politiek gezicht.

Dit was de uitgangssituatie, toen het proces van eenwording in gang werd gezet. Tijdens dit proces voltrok zich aan de KVP en de CHU datgene wat al lag opgesloten in het kleurloze profiel dat het onderzoek van 1967 aan het licht had gebracht: de eigen aanhang ging zienderogen verloren. Het aantal KVP-zetels in de Tweede Kamer daalde van 42 in 1967 tot 27 in 1972, het aantal CHU-zetels van 12 tot 7. Het aantal ARP-zetels daalde daarentegen slechts van 15 tot 14, hetgeen in het licht van de vermelde onderzoekresultaten evenmin behoeft te verbazen.

De vorming van het CDA fixeert voor een onafzienbare reeks van jaren op zijn minst de getalsmatige verhouding van de aanhang van de drie partijen in de besturen en op de kandidatenlijsten op

Dit artikel over het CDA is het laatste in een serie van drie, die dr. J. van Putten, lector in de politicologie aan de VU, voor VU-magazine schreef. Het eerste, „CDA: verhaal vol absurditeiten” verscheen in het juni-nummer van 1976; het tweede verscheen in het mei-nummer van dit jaar, vlak voor de verkiezingen. Er stond boven: „Geen tweede kabinet-Den Uyl indien dat afhangt van het CDA”

CDA-voorlieden op een fractie-vergadering. Van links naar rechts: Aantjes, Van Agt, Andriessen en Kruisinga

